

Asiantuntijalausunto

4.11.2025

VN/8932/2025
VN/8932/2025-VNK-36

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Hallituksen esitys eduskunnalle arvonimistä suoritettavasta verosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (HE 136/2025 vp); verojaoston kuuleminen 5.11.2025

Johdanto

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt valtioneuvoston kanslialta kirjallisen asiantuntijalausunnon hallituksen esityksestä, jossa ehdotetaan muutettavaksi arvonimistä suoritettavasta verosta annetun lain (1388/2001, jäljempänä *arvonimiverolaki*) 2 §:ää.

Arvonimiverolakia sovelletaan arvonimiin, jotka tasavallan presidentti myöntää julkisista arvonannon osoituksista annetun lain (1215/1999, jäljempänä *arvonimilaki*) ja arvonimistä annetun tasavallan presidentin asetuksen (381/2000, jäljempänä *arvonimiasetus*) mukaisesti. Tällaisia arvonimiä on 114. Arvonimiesityksen voivat tehdä yksityiset henkilöt tai yhteisöt. Arvonimen saajan tulee olla erityisen ansioitunut, hyvämaineinen ja nuhteeton ja soveltua esitetyn arvonimen saajaksi. Itselleen ei voi esittää arvonimeä. Arvonimistä suoritetaan valtiolle arvonimiverolain mukaisesti veroa. Arvonimet jakautuvat kuuteentoista veroryhmään.

Esityksen mukaan arvonimiverolain 2 §:n 1 momentin veroasteikossa (jäljempänä *veroasteikko*) vahvistettuja veroja korotettaisiin noin 35 prosenttia vuosien 2002–2025 kustannuskehityksen huomioon ottamiseksi. Veroasteikon alimmissa veroryhmissä (ryhmät 14–16) korotus olisi kuitenkin prosentuaalisesti suurempi, jotta vero kattaisi myös näihin ryhmiin kuuluvien arvonimien osalta riittäväällä tavalla arvonimihakemusten käsittelykustannukset. Esityksellä täydennettäisiin myös veroasteikon luetteloa julkisyhteisöistä, joiden päätoimisessa palveluksessa oleville henkilöille myönnettyistä arvonimistä peritään alempaa veroa.

Valtioneuvoston kanslia on valmistellut esityksen veroasteikon soveltamisesta saamiensa kokemusten pohjalta. Tarkoituksena on tehdä lakiin suppea päivitys. Esitys on valmisteltu yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa, jonka hallinnonalaan laki kuuluu.

Verojen määrän tarkistaminen

Arvonimiveron peruspiirteet pohjautuvat vanhaan leimaverolainsäädäntöön. Vero peritään toimituskirjasta, jolla arvonimi myönnetään. Vero on kertaluonteinen. Sen tavoite on fiskaalinen. Leimaverolainsäädännön soveltamisessa korostui periaate, jonka mukaan vero muodosti samalla korvauksen viranomaiselle aiheutuneista kuluista. Lisäksi vero ilmentää kunkin arvonimen arvostusta. Mitä arvokkaampana arvonimeä pidetään, sitä korkeampi vero siitä on suoritettava. Veron määräytymistä koskevat lainsäädännölliset ratkaisut ovat vaihdelleet eri aikoina.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvoston kanslia

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.vnk@gov.fi

Nykyistä veroasteikkoa on sovellettu 1.1.2002 alkaen, jolloin arvonimiverolaki tuli voimaan. Vero on matalimmillaan 50 euroa (ryhmä 16, director cantus ja director musices, alempi verokanta) ja korkeimmillaan 48 400 euroa (ryhmä 1, vuorineuvos ja valtioneuvos, täysimääräinen verokanta). Tasavallan presidentti myöntää arvonimilain ja arvonimiasetuksen mukaisesti vuosittain noin 130–150 arvonimeä. Vuosittainen verokertymä on ollut keskimäärin noin 860 000 euroa (valtion talousarvion momentti 11.19.09, Muut verotulot). Kertymä on ollut laskusuuntainen.

Ehdotetun noin 35 prosentin suuruisen korotuksen tavoitteena on nostaa arvonimiveron kertymää. Kustannus- ja ansiotasoindeksit ovat kohonneet vuodesta 2002 merkittävästi. Samalla arvonimihakemusten käsittelykustannukset ovat nousseet. Käsittelykulujen parempi huomioiminen puoltaa sitä, että alimpiin veroryhmiin (ryhmät 14–16) esitetään prosentuaalisesti suurempia korotuksia kuin 35 prosenttia. Kaikkien korotusten yhteydessä tehtäisiin myös pyörityksiä kiinnittäen huomiota eri veroryhmien välisiin suhteisiin. Vero olisi matalimmillaan 200 euroa (ryhmä 16, alempi verokanta) ja korkeimmillaan 65 000 euroa (ryhmä 1, täysimääräinen verokanta).

Korotukset on haluttu pitää kohtuullisina. Pyrkimyksenä on, että arvonimet säilyisivät varteenotettava tapana osoittaa erityisen ansioituneille henkilöille julkista tunnustusta. Liian suuri kertakorotus voisi johtaa arvonimihakemusten määrän merkittävään alenemiseen. Jonkin verran hakemusten määrä todennäköisesti laskee. Jos hakemusten määrä laskisi esimerkiksi 10 prosenttia, olisi vuosittainen laskennallinen lisäys verokertymään noin 174 000 euroa. Jos laskua olisi esimerkiksi 20 prosenttia, olisi vuosittainen laskennallinen lisäys verokertymään noin 64 000 euroa. Laskelmien perusteena on käytetty vuosien 2020–2024 tilastotietoja (<https://hankeikkuna.vnv.fi/app#/lainsaadanto/149202/asiakirjat>). Vuosittain hakemuksia esitetään noin 100:sta noin 200:aan. Kehitystä ei voida kuitenkaan ennakoida luotettavasti. Korotusten vaikutusta hakemusten määrään on tarkoitus seurata.

On myös huomattava, että valtio voi olla arvonimen hakijana velvollinen suorittamaan veron myönnetystä arvonimestä.

Julkisyhteisön päätoimisessa palveluksessa olevat arvonimensaajat

Arvonimestä suoritettavan veron määrä on Suomen itsenäisyyden alusta alkaen ollut alempi, jos arvonimen saaja on valtion, kunnan tai kirkon palveluksessa. Tämä selittyy arvonimijärjestelmän historiallisilla erityispiirteillä. Arvonimien, virka-arvojen ja virkojen välillä on ollut kiinteä yhteys.

Arvonimiverolain veroasteikossa on kaksi saraketta siten, että ensimmäisessä sarakkeessa vahvistetaan täysimääräisen veron määrä ja toisessa sarakkeessa alemman veron määrä. Vero peritään toisen sarakkeen mukaisesti, jos arvonimen saaja on päätoimisessa virka- tai työsuhteessa taikka muussa siihen verrattavassa palvelussuhteessa valtioon, kuntaan tai kirkkoon. Alemman veron määrä on keskimäärin 25 prosenttia täysimääräisestä verosta. Alimmissa veroryhmissä suhdeluku on kuitenkin suurempi ja suurimmillaan jopa 70 prosenttia. Alemman verokannan on katsottu kattavan laajasti erilaisia julkisyhteisöjä. Ajatuksena on ollut, että julkisyhteisöjä pyrittäisiin kohtelemaan arvonimiveron osalta mahdollisimman yhdenmukaisesti.

Ehdotuksessa veroasteikon julkisyhteisöluetteloa täydennettäisiin. Siihen lisättäisiin hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä 1.1.2023 perustetut hyvinvointialueet sekä hyvinvointiyhtymät. Kansainvälistymiskehityksen sekä Suomen EU-jäsenyyden huomioon ottamiseksi luetteloon lisättäisiin myös Euroopan unioni ja sellainen kansainvälinen järjestö tai kansainvälinen toimielin, jonka toimintaan Suomi jäsenvaltiona osallistuu. Samalla luetteloon tehtäisiin täsmennyksiä alemmaa verokantaa koskevan vakiintuneen soveltamiskäytännön tuomiseksi lain tasolle. Luettelo ei olisi tyhjentävä. Tavoitteena on niin ikään selkeyttää lain 2 §:n rakennetta.

Voimaantulo

Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026 eli seuraavan arvonimien hakukierroksen alusta alkaen. Sitä sovellettaisiin lain voimaantumisen jälkeen saapuneisiin hakemuksiin. Käytännössä kestää aikaa ennen kuin kaikki ennen uudistusta saapuneet hakemukset olisi käsitelty.

Liitteet	Vertailutaulukko Power point- esitys
Jakelu	Valtiovarainvaliokunnan verojaosto
Tiedoksi	Alivaltiosihteeri Timo Lankinen Yksikönpäällikkö Arno Liukko Erityisasiantuntija Merja Saaritsa-Lantta Erityisavustaja Katri Manninen Erityisavustaja Veera Svahn